

дисципліни в органах міліції та свідчитимуть про недосконалість існуючої системи державного управління державною службою.

Список літератури: 1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст.141. 2. Бандурка О.М. Заходи адміністративного припинення в діяльності міліції: Дис... канд.юрид.наук. Х., 1994. 3. Войтенко В.А., Данилов І.П., Миронов С.С. Правовые и организационно-тактические основы применения специальных средств: Учебное пособие. М., 1995. 4. Каплунов А.И. Правовые и тактические основы применения милицией огнестрельного оружия: Автореф. дисс... канд.юрид.наук. М., 1992. 5. Комзюк А.Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції: поняття, види та організаційно-правові питання реалізації: Монографія / За заг. ред. проф. О.М. Бандурки. Х, 2002. 6. Ткач Г. Правові обмеження та заборони для державних службовців // Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2000. Вип. 35. 7. Фролов О.С. Проблеми правового регулювання та практики застосування вогнепальної зброї, спеціальних засобів та заходів фізичного впливу працівниками органів внутрішніх справ: Дис... канд.юрид.наук. Х., 2000. 8. Чистоклетов Л.Г. Адміністративно-правові основи застосування міліцією вогнепальної зброї: Автореф. дис... канд.юрид.наук. К., 1997. 9. Шестаков С.В. Адміністративно-правовий статус працівника міліції: Дис. ... канд.юрид.наук: 12.00.07 / Університет внутрішніх справ. Х., 2003. 10. Губанов А.В. Полиция Запада: основы деятельности по охране правопорядка: Монография. М., 1993. 11. Закон України «Про боротьбу з корупцією» від 5 жовтня 1995 р. № 356/95-ВР // Відомості Верховної Ради України 1995. №34. Ст.266. 12. Закон України «Про підприємництво» від 7 лютого 1991 р. № 698-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 14. Ст.168. 13. Закон України «Про цінні папери та фондову біржу» від 18 червня 1991 р. № 1201-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 38. Ст.508. 14. Декрет Кабінету Міністрів України «Про податок на промисел» від 17 березня 1993 р. № 24-93 // Відомості Верховної Ради України. 1993. № 19. Ст.208. 15. Федеральный Закон Российской Федерации «Об основах государственной службы Российской Федерации» від 31 июля 1995 года № 119-ФЗ // Собрание законодательства Российской Федерации. 1995. № 31. Ст.2990. 16. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб // Міжнародні правові акти та законодавство окремих країн про корупцію. К., 1999. 17. Закон України «Про об'єднання громадян» від 16 червня 1992 р. № 2460-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 34. Ст.504. 18. Закон України «Про політичні партії і України» від 5 квітня 2001 р. № 2365-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 23. Ст.118.

Надійшла до редакції 14.12.05

М.В. Ковальова

ПРАВОВЕ ОФОРМЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У попередніх статтях автором була зроблена спроба обґрунтувати необхідність використання юридичного поняття «адміністративно-правовий режим у сфері підприємницької діяльності» [1, с.146], а також запропоновані критерії класифікації адміністративно-правових режимів у сфері підприємницької діяльності та

виділені види адміністративно-правового регулювання підприємницькою діяльністю [2]. Окремі висновки про зміст, форми, методи та види адміністративно-правового регулювання і використання адміністративно-правових режимів у сфері підприємницької діяльності висвітлені у працях вчених-адміністративістів С.С. Алексєєва, А.П. Альохіна, Д.М. Бахраха, О.М. Бандурки, Ю.П. Битяка, Ю.А. Тихомирова та інших. Метою статті є спроба розглянути на основі аналізу нормативно-правових документів і реалій сьогодення особливості спеціального адміністративно-правового режиму легалізації підприємницької діяльності в Україні, тобто дослідити правове оформлення цього адміністративно-правового режиму. Наукова новизна статті полягає, в тому що автором проаналізовано проблему неузгодженості масиву нормативно-правових актів, що регулюють порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності, а також розглянута структура та визначено елементи режиму легалізації підприємницької діяльності.

Легалізація суб'єктів підприємницької діяльності є необхідною обов'язковою передумовою для участі у конкретних підприємницьких правовідносинах. Лише суб'єкт, який виконав усі передбачені законом вимоги відносно отримання необхідних дозволів та подав себе як підприємець уповноваженим на це органом, може ним вважатися та одержати державну підтримку та захист у випадку порушення його законних прав та інтересів. Особи, які займаються підприємництвом, але не пройшли легалізацію, охоплюються поняттям тіневого бізнесу і, відповідно, підпадають під певний вид юридичної відповідальності. У більшості випадків під легалізацією розуміють послідовні юридично значущі дії особи, які спрямовані на реалізацію права займатися підприємництвом, з метою узаконення цієї діяльності та встановлення взаємовідносин з розпорядчими органами державної влади [3, с.162–165].

Легалізація підприємницької діяльності як вид адміністративно-правового регулювання являє собою складне сполучення державного впливу і відповідної поведінки суб'єктів підприємницької діяльності. При цьому у відносинах по легалізації підприємницької діяльності з боку суб'єкта, що здійснює адміністративно-правове регулювання, використовуються різні засоби правового впливу [4, с.54].

Одним з основних засобів регулювання підприємницької діяльності шляхом легалізації є її державна реєстрація. Саме вона є водночас першим і важливішим етапом реалізації права на підприємництво. При цьому частково до засобів легалізації підприємницької діяльності можна віднести ліцензування і видачу спеціальних державних дозволів на здійснення окремих видів діяльності, тому що видача цих дозволів надає спеціальну право-

здатність суб'єктам підприємницької діяльності [5, с.423–424]. Ліцензування здійснюється по відношенню до окремих видів діяльності, користування природними ресурсами та використання окремих об'єктів. Видача спеціальних державних дозволів, як правило, використовується у сфері виробництва і обігу зброї та набоїв, у сфері зовнішньоекономічної діяльності, валютного регулювання тощо.

На думку автора, на відміну від реєстрації у сфері підприємницької діяльності, що переслідує за мету урахування й ідентифікацію суб'єктів, основною цільовою настановою ліцензування окремих видів діяльності, видачі спеціальних державних дозволів є забезпечення безпеки підприємницької діяльності. Отже, адміністративно-правовий режим ліцензування, видачі дозволів на здійснення окремих видів діяльності доцільно розглядати разом з іншими режимами, пов'язаними з забезпеченням безпеки підприємницької діяльності держави та громадянського суспільства.

Державна реєстрація у сфері підприємницької діяльності здійснюється за допомогою встановлення спеціального адміністративно-правового режиму, спрямованого на урегулювання відносин у сфері державної реєстрації різних видів та об'єктів цієї діяльності. Як відомо, державна реєстрація підприємницької діяльності здійснюється у відношенні до:

- суб'єктів підприємницької діяльності;
- нерухомого майна й угод з ним;
- випуску цінних паперів;
- товарних знаків і об'єктів промислової власності;
- інших об'єктів (небезпечних промислових об'єктів, харчової продукції, матеріалів, що становлять небезпеку для людини та ін.).

Отже, до видів державної реєстрації у межах відповідного адміністративно-правового режиму можна віднести:

- державну реєстрацію осіб, що бажають займатися підприємницькою діяльністю;
- державну реєстрацію прав на нерухоме майно та угод з ним;
- державну реєстрацію товарних знаків і об'єктів промислової власності;
- державну реєстрацію цінних паперів;
- державну реєстрацію небезпечних промислових об'єктів;
- державну реєстрацію окремих видів продукції, що становлять потенційну небезпеку для людини;
- державну реєстрацію нових харчових продуктів, матеріалів і виробів тощо.

Узагальнюючи в собі перераховані вище види реєстрації, адміністративно-правовий режим державної реєстрації в сфері підприємницької діяльності є, з одного боку, односкладним, з іншого боку – багатоскладним. Обумовлено це тим, що окремі види дер-

жавної реєстрації використовують самостійні джерела права, але при цьому переслідують ті самі цілі, застосовують ідентичні правові засоби регулювання і процедури легалізації. На думку автора, усі види державної реєстрації доцільно розглядати як єдиний адміністративно-правовий режим, який встановлюється державою при здійсненні легалізації підприємницької діяльності.

Відповідно до цільових настанов, що використовуються для легалізації підприємницької діяльності шляхом її реєстрації, у межах адміністративно-правового режиму встановлюються:

- 1) форми діяльності та об'єкти, що підлягають державній реєстрації;
- 2) правовий статус суб'єктів, що здійснюють регулювання в цій сфері, і статус суб'єктів підприємницької діяльності;
- 3) процедура (правила) реєстрації;
- 4) відповідальність [3, с.162–167].

Варто підкреслити, що, незважаючи на здійснення різноманітних видів державної реєстрації, які характеризуються різним «ступенем напруженості» режиму, їх загальною ознакою є те, що у них, власне кажучи, мова йде про заявний, а не дозвільний порядок здійснення державної реєстрації. Ця обставина впливає на весь адміністративно-правовий режим і, відповідно, права й обов'язки його суб'єктів.

Розгляд різних видів державної реєстрації варто почати з реєстрації осіб, що бажають займатися підприємницькою діяльністю (майбутніх суб'єктів цієї діяльності), оскільки ця правова процедура передусім іншим, а нормативно-правові акти зобов'язують пройти державну реєстрацію ще до початку підприємницької діяльності (ст.80, ч. 2 ст.50 Цивільного кодексу України [6]; ч. 1 ст.58 Господарського кодексу України [7]; ст.4 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» [8]). Взагалі, реєстрація визначається великою кількістю нормативно-правових актів: законами, постановами Кабінету Міністрів України та відомчими актами [9, с.42].

Державна реєстрація осіб, які мають бажання займатися підприємницькою діяльністю, обумовлюється певними наслідками. Пов'язано це з тим, що реєстрація громадянина як індивідуального підприємця надає йому спеціальну правоздатність – право на здійснення підприємницької діяльності. Для юридичних осіб державна реєстрація передбачає ще більші наслідки, а саме: юридична особа здобуває правосуб'єктність, тому що вважається створеною з моменту державної реєстрації, а ліквідованою з моменту виключення з Єдиного реєстру державної реєстрації юридичних осіб [8].

Наразі компетенцію суб'єктів, які здійснюють адміністративно-правове регулювання підприємницької діяльності (реєструючих

органів), а також правовий статус суб'єктів, що мають бажання займатися підприємницькою діяльністю (підприємців) визначає низка нормативно-правових актів, зокрема, це: Конституція України (ст.42) [10]; Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців»(ст.ст. 4, 25, 43) [8]; Закон України «Про місцеве самоврядування»(п. 6 ст.38) [11]; Закон України «Про банки і банківську діяльність» (ст.17) [12]; Закон України «Про місцеві державні адміністрації» (п. 1 ст.19) [13]; Закон України «Про режим іноземного інвестування» (ст.13) [14]; Господарський кодекс України (ст.ст. 55, 56, 58) [7]; Цивільний кодекс України (ст.ст. 50, 80, 87, 89) [6]; Наказ Держпідприємництва №73 від 22.06.2004 р. «Про затвердження Положення про порядок надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб і фізичних осіб – підприємців» [15]; Лист Держпідприємництва № 2332 від 09.04.2004 р. «Про надання роз'яснень з питань функціонування органу державної реєстрації» [15]; Лист Держпідприємництва № 1288 від 04.03.2004 р. «Про державну реєстрацію іноземної фізичної особи» [15]; Лист Держпідприємництва № 5444 від 12.08. 2004 р. «Про державну реєстрацію кредитних спілок» [15] та ін.

Відповідно до цих нормативно-правових актів суб'єктами режиму, які здійснюють адміністративно-правове регулювання в Україні, є 764 органи місцевої влади: 532 районні державні адміністрації та 232 виконкомів місцевих рад [16, с.129]. Окрім цього, в Україні діють майже 20 суб'єктів реєстрацію, в тому числі, Кабінет Міністрів України займається реєстрацією фінансово-промислових груп; Національний банк України – комерційних банків та фінансових бірж; академії наук – підвідомчих їм інститутів, установ, організацій та інші органи [3, с.172].

Характерною особливістю правового статусу реєструючих органів є те, що фактично законодавець наділив їх державними повноваженнями на здійснення державної реєстрації, зокрема, виконавчі комітети органів місцевого самоврядування, або райдержадміністрації за місцезнаходженням об'єктів підприємницької діяльності. У цих органах реєстраційні функції виконують різні підрозділи (управління економіки, юридичні відділи, відділи промисловості тощо). У зв'язку з тим, що реєстрація проводиться різними органами, в реєстраційних документах часто допускаються помилки і неточності, що згодом провокує численні суперечки між власниками компанії та контролюючими органами. Дотепер орган державної реєстрації об'єктів підприємницької діяльності чітко і однозначно не визначений, тому виникає ситуація, коли на території адміністративно-територіальної одиниці державну реєстрацію здійснюють два органи: райдержадміністрація та міськвиконком міста, що не є логічним [17, с.161]. Новий Закон України

«Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» передбачає створення єдиного органу реєстрації, який буде підвідомчий місцевим органам влади [8].

Суб'єктами режиму державної реєстрації є юридичні особи, а також громадяни, що бажають займатися підприємницькою діяльністю. Ці суб'єкти підпадають під дію режиму з моменту, коли вони прийняли рішення про створення юридичної особи, або про реєстрацію, як індивідуального підприємця, оскільки норми режиму передбачають не тільки правила реєстрації, але й правила підготовки документів.

Наступним елементом режиму є правила поведінки суб'єктів, що здійснюють регулювання в сфері державної реєстрації, і суб'єктів, що бажають займатися підприємницькою діяльністю. Для органів державної реєстрації правила реалізуються в їх компетенції, а для суб'єктів підприємницької діяльності – реалізуються в їх правах та обов'язках.

У відношенні суб'єктів, що здійснюють державну реєстрацію підприємницької діяльності, законодавець встановлює досить жорсткі правила й обмежену свободу розсуду. Власне кажучи, мова йде про заявний порядок, тобто тільки про повноваження по перевірці документів, які представлені особами, що бажають зареєструвати підприємницьку діяльність, на предмет відповідності нормативно-правовим актам у строго встановлені строки, а також про прийняття рішення щодо реєстрації або відмову в державній реєстрації.

Права та обов'язки суб'єкта режиму, що бажає займатися підприємницькою діяльністю, базуються на: конституційному праві кожного мати можливість здійснювати підприємницьку діяльність (ст.42 Конституції України) [10] та обов'язку здійснення такої діяльності відповідно до закону і надання для реєстрації тільки достовірних відомостей.

Для суб'єкта, який займається адміністративно-правовим регулюванням підприємницької діяльності, встановлені право й обов'язок здійснити державну реєстрацію, а також надати необхідну інформацію про зареєстрованих суб'єктів. Для цього суб'єкта також встановлений: порядок реалізації вищезгаданих прав і обов'язків; вичерпний перелік необхідних для державної реєстрації документів; порядок їх підготовки і направлення на державну реєстрацію; а також порядок отримання інформації щодо зареєстрованих суб'єктів підприємницької діяльності.

Більш складні правила державної реєстрації встановлені для створення кредитних організацій. Зокрема, вимагається більш об'ємний перелік документів, які необхідні для реєстрації, встановлені достатньо тривалі строки для прийняття рішення про реєстрацію або відмову в реєстрації Національним банком України та-

кож встановлений складний порядок, що пов'язаний з необхідністю подальшої оплати статутного капіталу кредитної організації та отримання ліцензії щодо здійснення банківських операцій. Однак, по суті, ці правила визначають лише більш ускладнену процедуру державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності.

Слід зазначити, що у частині встановлення правил поведінки для суб'єктів, адміністративно-правовий режим державної реєстрації співвідноситься з іншими правовими режимами, зокрема, з адміністративно-правовим режимом забезпечення конкуренції і створення перешкод монополістичній діяльності, оскільки державна реєстрація нових суб'єктів підприємницької діяльності здійснюється з обов'язковим повідомленням або за згодою антимонопольних органів.

Повноваження органів нагляду і контролю в сфері державної реєстрації обмежені. Зокрема, вони не мають права втручатися в підприємницьку діяльність, ухвалювати рішення про скасування державної реєстрації. Єдине право, що надається законом органу, який здійснює нагляд і контроль у цій сфері, — це право на звернення з позовом до суду про визнання недійсними установчих документів юридичної особи або про її ліквідацію [3, с.165–166].

Більш чітко врегульовані питання про нагляд та контроль по відношенню до кредитних організацій з боку Національного банку України. Зокрема, Національний банк України наділений правом анулювання державної реєстрації кредитної організації, але тільки в одному випадку – несплати або неповної сплати у встановлений строк статутного капіталу кредитної організації. Окрім цього, Національний банк України наділений правом у відношенні кредитних організацій направляти їм обов'язкові приписи та призначати представника в кредитну організацію, у якій відкликана ліцензія на проведення банківських операцій [12].

Адміністративно-правовий режим державної реєстрації підприємницької діяльності чітко передбачає судовий порядок оскарження дій суб'єктів, що здійснюють адміністративно-правове регулювання, у випадку, якщо вони своїми діями (бездіяльністю) порушують право на здійснення підприємницької діяльності або відмовляють у наданні інформації про зареєстрованих осіб. Зокрема, закріплюється право на звернення до суду у випадку відмови в державній реєстрації або ухилення від державної реєстрації у встановлений термін (ч. 12 ст.58 Господарського кодексу України) [7].

У межах адміністративно-правового режиму державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності виникає немало спірних питань, які підлягають вирішенню господарським судом. Так, ще Президія Вищого арбітражного суду України у роз'ясненнях «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із

створенням, реорганізацією та ліквідацією підприємств» від 12.09.96 р. № 02-5/334 зазначила наступне: якщо у державній реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності відмовлено або її не проведено за наявності усіх необхідних для цього документів у встановлений строк (не більше п'яти робочих днів), засновник суб'єкта підприємницької діяльності, який є юридичною особою, має право звернутися до господарського суду з заявою про визнання недійсним акта відповідного органу про відмову в реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності або про спонукання його провести таку реєстрацію. При цьому спір про визнання такого акта недійсним підпадає під дію ч. 4 ст.5 Господарського процесуального кодексу України, а на спори про спонукання провести державну реєстрацію розповсюджуються вимоги відносно досудового врегулювання спорів (розділ II Господарського процесуального кодексу України) [18].

Якщо засновником суб'єкта підприємницької діяльності є декілька підприємств чи організацій, позовну заяву до господарського суду може подати один з них. Інші засновники можуть взяти участь у процесі як треті особи.

У разі прийняття господарським судом рішення про зобов'язання відповідного органу здійснити державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності в резолютивній частині цього рішення слід зазначити термін, протягом якого цей орган зобов'язаний видати свідоцтво про державну реєстрацію. При цьому господарський суд не пов'язаний вимогами законодавства щодо п'ятиденного терміну здійснення державної реєстрації відповідним державним органом. За ухилення від виконання рішення господарського суду про проведення державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності до органу, що здійснює державну реєстрацію, може бути застосовані санкції, які встановлені ст.119 Господарського процесуального кодексу України [18].

На жаль, законодавством не передбачений адміністративний порядок оскарження дій органів, що реєструють. Це дозволило б більш оперативним шляхом захистити права суб'єкта підприємницької діяльності. У зв'язку з цим необхідно розробити та закріпити у законодавстві, що регулює питання державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності, зазначений порядок. Поліпшенням цього процесу є прийняття кодексу про адміністративне судочинство.

Норми, що визначають відповідальність за порушення правил реєстрації осіб, які бажають займатися підприємницькою діяльністю, містяться в різних галузях права. При цьому відповідальність встановлюється не тільки для суб'єктів підприємницької діяльності або їх посадових осіб, але й у відношенні до органів, що реєструють, та їх посадових осіб.

У першу чергу, це норми кримінального права, що встановлюють кримінальну відповідальність за злочини у сфері господарської діяльності (порушення порядку зайняття господарською та банківською діяльністю (ст.202), зайняття забороненими видами господарської діяльності (ст.203), фіктивне підприємництво (ст.205), протидія законній господарській діяльності (ст.206), шахрайство з фінансовими ресурсами (ст.222)). При цьому застосування кримінальної відповідальності до посадових осіб органів, що реєструють, можливо на підставі статей Кримінального кодексу про зловживання владою або службовим становищем (ст.364), перевищення влади або службових повноважень (ст.365), службове підроблення (ст.366), службова недбалість (ст.367), одержання хабаря (ст.368) [19]. Далі – це норми адміністративного права, що встановлюють відповідальність за порушення порядку зайняття підприємницькою діяльністю (ст.164) [20]. Цивільним кодексом України встановлена цивільно-правова відповідальність фізичної особи – підприємця (ст.52) та юридичної особи (ст.96) [6].

Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» визначив поняття «державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців», яке було відсутнє до останнього часу. Під «державною реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» законодавець розуміє засвідчення факту створення або припинення юридичної особи, засвідчення факту набуття або позбавлення статусу підприємця фізичною особою, а також вчинення інших реєстраційних дій, які передбачені Законом, шляхом внесення відповідних записів до Єдиного державного реєстру [8]. Таким чином, незважаючи на те, що в Україні проявляється істотне вдосконалення нормативно-правових актів про державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності, прогалина у правовому регулюванні повною мірою не заповнена. Реалізація Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» без своєчасного прийняття відповідних нормативно-правових актів неможлива.

Як недоліки всього адміністративно-правового режиму державної реєстрації осіб, що бажають займатися підприємницькою діяльністю, можна виділити відсутність у законодавстві поняття «державна реєстрація», що породжує неузгодженість окремих видів державної реєстрації між собою. Крім цього, існує непогодженість у найменуванні однорідних дій органів, що реєструють, (реєстрація, державна реєстрація, облік). На думку автора, варто на законодавчому рівні визначити поняття «державна реєстрація». У зв'язку з цим доцільно розробити і прийняти закон, що інтегрував би усі існуючі види реєстрації.

Список літератури: 1. Ковальова М.В. Поняття, зміст та структура адміністративно-правових режимів у сфері підприємницької діяльності// Право і безпека. 2005. №4. 2. Ковальова М.В. Види адміністративно-правових режимів у сфері підприємницької діяльності// Наше право. 2005. №2. 3. Предпринимательское право Украины: Учебник/ А.М. Бандурка, Р.Б. Шишка и др./ Под общей ред. к.ю.н. Р.Б. Шишки. Х., 2001. 4. Ионова Ж.А. Правовые проблемы легитимации предпринимательства// Государство и право. 1997. №5. 5. Тихомиров Ю.А. Курс административного права и процесса: Учебник. М., 1998. 6. Цивільний кодекс України Кн. 1// ВВР України. 2003. №40. 7. Господарський Кодекс України// ВВР України. 2003. №18. 8. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: Закон України// ВВР України. 2003. №31–32. 9. Ткачук Р. Пора стреножить министерства// Бізнес. 1999. №16. 10. Конституція України// ВВР України. 1996. №30. 11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України// ВВР України. 1997. №24. 12. Про банки і банківську діяльність: Закон України// ВВР України. 2001. №5–6. 13. Про місцеві державні адміністрації: Закон України// ВВР України. 1990. №20–21. 14. Про режим іноземного інвестування: Закон України// ВВР України. 1996. №19. 15. Мурзова Е. Государственная регистрация субъектов предпринимательской деятельности// Бухгалтерия, 2004. №52. 16. Саниахметова Н.А. Предпринимательское (хозяйственное) право Украины. Х., 2004. 17. Колесник Я. Проблеми вдосконалення законодавства про державну реєстрацію суб'єктів підприємництва// Збірник наукових праць України Академії державного управління при Президенті України, 2002, №2. 18. Господарський процесуальний кодекс України// ВВР України. 1992. №6.(з наступними змінами та доповненнями). 19. Кримінальний кодекс України//ВВР України. 2001. №25–26. 20. Кодекс Украины об административных правонарушениях: Научно-практический комментарий. Издание четвертое. Х., 2003.

Надійшла до редколегії 04.01.06

Н.В. Гришина

ДО РОЗУМІННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СУТНОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Об'єктивна необхідність зміцнення законності і правопорядку в державі обумовлює непримиренну боротьбу з різними антисоціальними проявами. Серед них значне місце займають адміністративні проступки, які хоча і не мають такої суспільної небезпеки як злочини, але також завдають значної шкоди суспільним відносинам. Боротьба з адміністративними правопорушеннями в державі здійснюється відповідно до вимог, закріплених в Кодексі України про адміністративні правопорушення [1] і пов'язана переважно з реалізацією інституту адміністративної відповідальності. Ця відповідальність є особливим видом юридичної відповідальності, їй властиві всі характеристики останньої за наявності певних особливостей.

Проблема відповідальності в суспільстві, не дивлячись на численні зусилля представників майже всіх наук, спрямовані на вивчення цього феномена, – від різних філософських течій до галузевих правових наук, продовжує привертати увагу дослідників,